

DOCUMENTAR ISTORIC ȘI EDILITAR URBANISTIC PRIVIND ZONA ȘELARI - PASAJUL MARCHITANILOR

Camelia Ene

*„Lecția pe care ne-o oferă Bucureștiul nu este numai una de artă, ci și de viață, el te învață să te adaptezi la orice, chiar și la imposibil. El încarnează sufletul unui popor a cărui răbdare este nesfârșită și al cărui optimism indulgent a inventat dictonul:
Mare este grădina Bunului Dumnezeu”*

Paul Morand

Oricât ne vom strădui să întâlnim o simbioză deplină între istorie și funcționalitate, nu vom avea un cadru mai concludent decât Curtea Veche, activitățile urbane menținându-se în acest perimetru timp de secole.

Urmările incendiului de la 23 martie 1847 au permis edililor să dea o nouă față acestor străzi. Ulițele au fost lărgite, dovadă incontestabilă fiind zidurile de fundație dezvelite sub trotuarele străzilor Șelari, Gabroveni, Covaci, etc. S-a făcut o nouă aliniere, caracterul dens al imobilelor păstrându-se în fațadele acestora. S-a făcut un mare efort pentru a fi menținut un centru și pentru a face față în același timp cerințelor suflului modernizator.

Dacă s-ar face o radiografie a unor străzi din vechea zonă comercială a Bucureștiului s-ar constata că ele sunt o imensă cantitate de moloz perforată de tot ceea ce viața edilitară modernă a impus de-a lungul unui veac și jumătate.

Introducerea tuburilor de canale colectoare a necesitat o imensă muncă fiind sparte resturi de case, ziduri de pivnițe groase de 1–2 m.

Primele ulițe din București sunt atestate documentar abia în sec. al XVI-lea, și atunci fără o denumire proprie, mult timp problemele de nomenclatură citadină rămânând destul de confuze. O stradă putea să poarte denumirea breslei meșteșugarilor pe care îi găzduia pe una sau pe ambele laturi, putea să fie indicată în funcție de unul din obiectivele importante către care se îndrepta sau pur și simplu după numele unuia dintre locuitorii ei. Denumirea odată atribuită, nu rămâne, de cele mai multe ori, neschimbată. Sunt străzi care au purtat trei sau patru nume. Aproape nici o stradă din cele vechi aflate în actuala zonă Curtea Veche nu și-a menținut permanent denumirea inițială.

Din cercetarea izvoarelor istorice aflăm că acest sector bucureștean a strâns cel mai puternic conglomerat de străzi comerciale și meșteșugărești. Datele cuprinse în documentele vremii atestă un număr de aproape 30 de ulițe mai mari

sau mai mici care au existat în perimetrul delimitat de actuala zonă. Fără îndoială că nu sunt toate. Sunt cazuri, cum este cel menționat în Anafora din 25 august 1805 în care se amintește de o stradă „... din dosul zidului Hanului Colței care mergea spre altarul bisericii Sf. Nicolae”, dar care nu a purtat nici un nume. Altele erau mici stradele închise după bunul plac al celor mai puternici, de obicei mari boieri, care, pretextând ecarisarea acestor fundături le înglobau în proprietățile lor.

Cum vor fi arătat aceste artere citadine în secolele XV–XVIII este greu de spus. Documentele scrise și descoperirile arheologice aduc precizări importante. Erau ulițe înguste, foarte sinuase, cu fațade de prăvălii care ascundeau curți cu grajduri, fânturi, cotețe. cele mai importante erau pavate cu bârne de stejar. Astfel, în zona Pieței de Flori a fost descoperită o porțiune din Podul Târgului de Afară care avea partea carosabilă lată de 2,80 m, iar așa numitele trotuare, de 1,5 m. Bârnelor late de 0,25–0,45 m erau cioplite numai pe una din fețe, fiind prinse cu piroane de lemn în uși de stejar foarte groși, între aceștia fiind săpat un șanț pentru scurgerea apei. Cu ocazia amenajării pasajului Lipscani s-au constatat patru nivele de poduri de lemn suprapuse în timp, din sec. al XVI-lea până în sec. al XX-lea. Astfel, strada Lipscani a cunoscut primele lucrări de amenajare prin prelungirea ei cu un pod încă din sec. al XVI-lea. Același sistem a fost folosit și pe străzile Șelari, Smârdan etc.

Sosind în București în 1574, juristul parizian Pierre Lescalopier constată că principalele străzi din jurul Curții Domnești, unde a fost primit de Alexandru al II-lea Mircea, erau pavate cu trunchiuri de arbori. Durata de rezistență a unui astfel de pod era de cca. 5 ani, după care se înlocuia vechile bârne cu altele noi. În anul 1807 călătorul englez Thomas Thornton se arăta surprins de acest procedeu subliniind că „risipa unei lemnării atât de fine care trebuie înlocuită prin tot orașul la 5 sau 6 ani, nu poate fi îndreptățită de nici o nevoie”.

Abia după 1824 a fost înlocuit sistemul de pavare fiind folosită după această dată piatră de râu. După primele experimentări făcute pe Podul Mogoșoaiei au urmat străzile din zona Curtea veche.

Între anii 1830–1831 au fost pavate cu bolovani de râu din Ialomița, Teleajen și Prahova, străzile Covaci, Șelari, Gabroveni, Smârdan și altele. Proprietarii au plătit sume de 9–10 lei pentru fiecare stângen pătrat antreprenorului Popovici, care a executat lucrarea.

În timpul domniei lui A. I. Cuza, începând cu anii 1860–1862, s-a încercat, pe porțiuni mai mici, primul pavaj sistematic făcut din piatră cubică, cioplită, extrasă de la Comarnic și Văleni.

Printr-un jurnal al Consiliului Municipiului, la 15 decembrie 1860 se decide „facerea unei probe de pavaj cu pietre cubice de la... Podul de piatră din str. Colței până spre a Șelarilor; proba consta în pavarea cu pietre cubice, cu trotuarele laterale și gurile pentru scurgerea apelor”. Pentru această lucrare era însărcinat arhitectul Primăriei. Aceleași străzi fuseseră indicate și pentru a primi cea dintâi lucrare de canalizare sistematică din București.

Nu numai pavarea și canalizarea au avut o evoluție atât de sinuoasă ci și alte categorii de lucrări edilitare. Apa, de exemplu, era purtată pe conducte din tuburi de pământ ars în sec. al XV-lea până în primele decenii ale sec. al

XIX-lea. Cea mai veche instalație de acest gen care datează de la sfârșitul sec. al XV-lea alimenta Cetatea Bucureștilui cu apă captată din lacul Icoanei sau poate din unele izvoare, necunoscute azi, dinspre Colțea. Se cunosc mai multe conducte care veneau dinspre Podul Șerban Vodă, din zona de nord și de la Cișmigiu. Câteva conducte soseau din zona Curtea Veche dinspre str. Doamnei. Către cea de-a doua jumătate a sec. al XVIII-lea au început să funcționeze primele cișmele amenajări pe străzi. Una dintre acestea aflată pe str. Blănari este deschisă de Alexandru Vodă Ipsilanti. Majoritatea locuitorilor foloseau însă apa din Dâmbovița, despre secretarul lui Constantin Vodă Brâncoveanu, Florentinul Del Chiaro spune că era „gustoasă și sănătoasă”. Unul din valurile în care se umpleau sacalele se afla în colțul de sud-est al Hanului Manuc.

Luminatul acestei zone a reprezentat o preocupare constantă începând cu primele decenii ale sec. al XIX-lea. La 6 iulie 1814 Ioan Vodă Caragea poruncea să se pună în capul Podului Mogoșoaiei până la Curtea Veche, pe ambele laturi ale străzii, din spate în spate case câte un stâlp lung de un stângen și jumătate și în capul stâlpului să aibă câte un felinar „și pe toată seara să se poată câte o lumânare”. În anul 1830, întocmindu-se de către ing. M. von Ott și arh. I. Hartl un proiect de înfrumusețare a Bucureștilor, s-a prevăzut și iluminarea străzilor Lipscani, Covaci, Șelari, Bogasieri, Cavafi, etc. Mare senzație a produs obținerea gazofenului de către farmacistul Curții Domnești, A. Strege, care, după 1848 aprindea „lămpile de gaz din care se află la mulți liptșani de galanterie și întrec orice merite de iluminare”. Trei ani mai târziu, pe străzile centrale ale

Bucureștilor apăreau lămpile cu petrol, iar din 1857, lămpile cu petrol lampant. Lumina electrică urma să fie introdusă în deceniul al optulea al sec. al XIX-lea, ea găsindu-și întrebuințarea mai întâi pe Podul Mogoșoaiei, în Cișmigiu și mai apoi pe străzile comerciale.

Și străzile își au memoria lor. O memorie așternută în fiecare colț de casă, pe caldarâmul bătătorit și colbuit, în numele căroră, datorită oamenilor poate să dăinuiască prin veacuri sau să dispară prematur. Sunt străzi pe firul căroră istoria a pulsat mereu, altele care au trăit în tihnă, alimentând modest dar constant tumultul centrului. Sunt străzi care prin șerpuirea lor au înscris simbolic drumul sinuos dar neîntrerupt al istoriei.

Strada Șelari face parte din cele mai vechi artere de circulație din București, în jurul ei constituindu-se mahalaua Șelari, menționată în documentele de la 4 martie 1678. Ulița Șelarilor pornea din apropierea bisericii Sf. Nicolae Șelari și cobora până spre Dâmbovița, aflându-se la cca. 8 m spre vest de zidul Curții Vechi.

Deși apare în documentele sec. al XVIII-lea cu denumirea de „Ulița cea mare a Șelarilor”, ea nu depășea în lățime 4 m. Cu ocazia săpăturilor edilitare efectuate la intersecția cu str. Gabroveni s-a putut stabili lățimea străzii vechi flancate în această zonă cu rânduri de case făcute din cărămidă.

Șelarii alcătuiau o breslă de meșteșugari care se ocupau cu confecționarea și vindecarea de sei, hamuri, hățuri, frâie, curele și alte pisese de harnasament. Cât de pricepuți și harnici erau, ne-o arată călătorul german Paul Strassburg, sol

al regelui Suediei Gustav al II-lea Adolf. Trecând la 1632 prin București și fiind primit la Curte de Leon Vodă Tomșa (1629–1632) el este impresionat printre altele de „marele lux în îmbrăcămintea... cailor”.

Destul de numeroși în secolele XVII–XVIII, numărul șelarilor scade simțitor, locul atelierelor și prăvăliilor lor fiind luat de comerțul cu obiecte textile. În primele decenii ale sec. al XIX-lea sunt atestați documentar doar 16 șelari. La 28 august 1804, într-o zi de duminică a izbucnit la podul casei spițerului din Șelari un puternic incendiu care s-a abătut unei zone întinse din București, producând mari pagube. Un document scris în ultimele zile ale anului 1804 arată că în urma acestui foc prăvăliile Mitropoliei aflate la Poarta de jos a fostei Curți Domnești „au ars rămânând doar pământul”. Atunci au căzut pradă focului vestigiile Palatului Voevodal, casele lui Manuc, podul de peste Dâmbovița din apropierea bisericii și Hanul Sf. Gheorghe Nou, toate clădirile din centrul vechi al orașului. Au rămas în prezent doar puține case și clădiri care mai adăpostesc vestigii feudale. Printre acestea se află casa din Șelari nr. 4 dotată cu o mare pivniță, din sec. al XVIII-lea, mica prăvălie de la nr. 10 înălțată după incendiul din 1804. O altă pivniță cu bolți avellă, foarte spațioasă există la nr. 82 la intersecția străzii Șelari cu strada Covaci.

În a doua jumătate a sec. al XIX-lea, str. Șelari polarizează comerțul cu obiecte de îmbrăcăminte, textile, încălțăminte, fiind al doilea vad după Lipsani. Ulița Șelari a găzduit de-a lungul secolelor nu mai puțin de patru hanuri.

Hanul Roșu ocupa intersecția străzii Șelari cu actuala stradă Iuliu Maniu. Construcția se ridică peste zidurile turnului Porții de sus a Curții vechi. Ea a fost înălțată după scoaterea la mezat a teritoriului domnesc din 1798.

La 1 martie 1829, banul Grigore Brâncoveanu face cunoscut Divanului că Hanul Roșu a fost cumpărat de Ioan Dumitriu, ajuns acum la faliment cu banii pe care el i-a împrumutat. Incendiul din 1838 avariază construcția destul de serios. Aceasta a fost ulterior reparată, fiind amenajată cu acest prilej și etajul construit dintr-o cărămidă mult mai groasă. În 1846, partea de sus a clădirii a fost transformată în hotel, la parter funcționând o cafenea, dotată cu râșniță mecanică pentru cafea, rar întâlnită în casele bucureștenilor, un birt și o tutungerie.

Acest han se numără, la mijlocul sec. al XIX-lea, printre primele zece hanuri bucureștene, fiind cuprins și în planul orașului din 1871 dedicat lui V. Hiottu, unde este înfățișat cu parter și etaj.

Fotografia executată de Angerer la 1856, evidențiază prezența unor medalioane ce reproduc chipul lui Mihai Viteazul, pe fațada din Șelari. Ferestrele sunt înalte, având elemente de feronerie. Pe colțul clădirii se vede frumosul balcon din fier care împodobește colțul clădirii iar azi nu mai este. Fotografia din arhiva M. M. B. înfățișează hanul la sfârșitul veacului al XIX-lea.

La mijlocul veacului al XVIII-lea este amenajat în fața bisericii Sf. Nicolae Șelari, Hanul Neofit, azi dispărut. Clădirea care continuă să existe după cutremurul din 1838, dispăre către mijlocul veacului al XIX-lea.

Un alt vechi stabiliment comercial bucureștean, azi dispărut este Hanul Stăncescu. Atestat pentru prima oară într-un document din 22 aprilie 1710, este indicat în apropierea bisericii Sf. Nicolae Șelari. O altă mențiune se face într-un

document din martie 1731. Se pare că era alcătuit din mai multe corpuri de clădiri, dar, nu a fost păstrată nici o descriere amănunțită a acestui han central dispărut probabil încă din sec. al XVIII-lea.

Peste drum de Hanul Roșu, pe terenul de la intersecția străzii Șelari cu actuala stradă Iuliu Maniu a fost ridicat după scoaterea la mezat a Curții Vechi, Hanul verde. În fotografia executată de Angerer, tot la 1856, hanul apare ca o construcție cu trei laturi, acoperită cu tablă, având parter și etaj, ferestrele mari cu drugi de fier dau spre fosta uliță a Curții Domnești, acolo unde se afla și intrarea. Hanul este trecut și pe planul din 1871. Pe locul lui a fost construit în anul 1934 blocul „Potcoava” al cărui parter este ocupat în prezent de un magazin cu diverse destinații.

Hanurile au fost distribuite pe toate străzile zonei Curtea Veche și chiar pe fostul teritoriu al edificiilor domnești. Unele aveau dimensiuni modeste,

altele erau adevărate complexe arhitectonice alcătuite din zeci de camere, bucătării, pivnițe, grajduri. Unele hanuri erau dotate cu curți mari în care puteau rămâne peste noapte chervanele cât și mărfurile pe care le aduceau negustorii români și străini. Altele se prezentau ca un culoar lung, flacant cu pivnițe spațioase și bolți ferecate cu uși și ferestre de fier. În astfel de hanuri chervanele nu puteau înnopta, ele urmând să fie adăpostite în alte părți.

Indiferent de mărimea lor, aceste construcții negustorești ofereau celor sosiți din alte orașe pivnițe pentru depozitarea mărfurilor, săli pentru desfacerea acestora, odăi de dormit, mici prăvălii cu profil alimentar.

Hanurile bucureștene au fost folosite nu numai ca antrepozite de mărfuri cât și ca locuri de găzduire a călătorilor străini. Unele aveau încăperi speciale pentru medici, traducători, ocupate de aceștia pe timp îndelungat, iar la hanurile din vecinătatea bisericilor trăgeau prelații veniți din Orient sau aflați în drum spre țările din răsăritul european. Astfel hanurile jucau și rol de hoteluri, multe dintre ele accentuându-și această folosință începând cu a doua jumătate a sec. al XIX-lea.

Apărute ca o necesitate a societății bucureștene, aceste construcții au cunoscut în a doua jumătate a sec. al XIX-lea unele mutații în domeniul funcționalității lor. Cele mai multe au dispărut, fiind incapabile să se adapteze cerințelor de modernizare a orașului. Altele s-au întâmpat cu hanurile Manuc, Gabroveni, Simeon, ș.a. Punerea accentului pe această întrebuintăare a impus importante îmbunătățiri. Dar, oricât de mari au fost eforturile proprietarilor, hanurile-hotel nu au putut face față concurenței unor clădiri, special construite pentru a fi hoteluri.

Prima jumătate a sec. al XIX-lea marchează în zona Curtea Veche apariția primelor hoteluri propriu-zise. Consulul britanic în Țările Române, W. Wilkinson, scria la 1820 în cartea sa apărută la Londra „de curând s-a deschis în București un hotel public care, fiind bine mobilat și înzestrat cu toate cele necesare a devenit foarte folositor pentru călători”. Diplomatul englez se referea la Hotel d'Europe care s-a deschis pe strada Smârdan, fiind numit și Hotel București după numele proprietarului său.

Și str. Șelari a beneficiat de două astfel de construcții, „Hotelul Victoria” și „Hotelul Fieschi”.

Dacă despre hotelul „Victoria”, situat pe str. Șelari nr. 4 cunoaștem prea puține amănunte, despre hotel „Fieschi” avem mai multe date. În anul 1855, Giovanni Fieschi cumpără cu „5.500 galbeni K. K. negăuriți” un loc pe str. Șelari nr. 9 pe care deschide trei ani mai târziu unul din primele mari hoteluri din centrul vechi al orașului. Pe latura de est noua construcție înglobează și Palatul Doamnei, ridicat de St. Cantacuzino în scurta domnie dintre anii 1714–1715.

Hotelul Fieschi a cărui clădire s-a păstrat până astăzi cu foarte puține modificări pierzându-și doar funcționalitatea, s-a bucurat de un mare prestigiu. Era dotat cu restaurant, cafenea, apartamente. Slujbașii lui asigurau legătura cu birourile diligențelor spre Brașov și Giurgiu anticipând ceva din serviciile de mai târziu ale întreprinderilor hoteliere. Astăzi, clădirea se prezintă cu parter și trei etaje, cu ferestre dreptunghiulare grupate câte două. Gangul de acces spre scara lungă de lemn are plafonul ușor boltit, sprijinit pe arce late ce se descarcă pe câte doi stâlpi, cu capete ornate cu volute și frunze. O altă scară se desfășoară sub protecția unui geamlâc semicircular care se prelungește la pridvorul fiecăruia dintre etaje. În str. Șelari o placă de marmură amintește: „Această clădire a fost, începând cu 1 noiembrie 1881 sediul cercului de studii sociale *Drepturile Omului*”. În primii ani ai sec. al XIX-lea pasajul Fieschi a adăpostit sediul organizațiilor muncitorești.

Strada Șelari, arteră comercială atât de prosperă și fecvent populată a beneficiat și de o frumoasă biserică, cunoscută de bucureșteni cu numele de biserica Sf. Nicolae – Șelari ce se află ridicată la intersecția străzii Șelari cu str.

Blănari nr. 10. A fost ctitorită peste fundațiile unor vechi construcții din zonă. Primul lăcaș atestat într-un document din 27 aprilie 1664 este însă mult mai vechi. În ultimul an al secolului al XVIII-lea fostul mare paharnic Șerban Cantacuzino împreună cu negustorul Stancostea și Apostol Lazo încep reclădirea bisericii folosind ca material de construcție cărămida. Ample reparații au fost făcute în 1742 în timpul domniei lui C-tin Mavrocordat iar, mai târziu, ctitoria celor trei societăți a fost închinată metropolei. Actul acesta a fost impus atât de imposibilitatea întreținerii bisericii cât și de faptul că mitropolitul Neofil cumpărase mai multe locuri în jur unde și-a ridicat un han. Fusesse înălțată chiar din 1750 înaintea lăcașului „Pivnița” de piatră și casele de piatră pentru noul han. După marele cutremur din 14 octombrie 1802, biserica era într-o stare jalnică. Alți trei asociați, Gheorghe Polizu, Nicolae Zaharia și Gheorghe Dumitru, o reclădesc punându-i pisană în 1804. În anul 1816, în clădirile din imediata apropiere funcționa o școală de muzică.

Ultima etapă de construcție de la care a rămas actuala clădire datează din anii 1867–1868. Ridicată din nou, biserica a fost pictată de Gh. Tattarescu, bucurându-se de dăni din partea corporației lumânărilor, bumbăcarilor, bărbierilor. Printre obiectele valoroase pe care le adăpostește se află icoana Sf. Andrei, patronul breslei bumbăcarilor, frumos ferecată în argint aurit.

Strada Șelari a adăpostit și alte clădiri cu numeroase funcționalități. La 1871, în imediata apropiere se afla *Bazarul Constantinopol* ce lega străzile Covaci cu Gabroveni. Tot aici se afla una din cele mai vechi și mai frumoase case de locuit, Casa Caracas.

În primii ani ai sec. al XIX-lea, în prelungirea Șelarilor, lângă fosta Curte Veche se află „Cafineonul la Altântop” la construirea căruia în 1871 Alexandru Ipsilanti indica „să se lase loc pentru trecerea norodului la apă!”. Era o clădire care, pe lângă prăvălia propriu-zisă mai avea două odăi și grădiniță. Cafeneaua ceaușului Ștefan Altântop este a doua prăvălie de acest gen, prima fiind deschisă de Harnie, fost șeimen împărătesc, în apropierea hanului Șerban Vodă.

La sfârșitul sec. al XVIII-lea erau în București 14 cafenele strict urmărite de slujbașii Agiei pentru a curma jocurile de noroc ce se practicau aici. Numărul cafenelelor a crescut mereu, astfel încât, în 1832 erau în București 38 de cafegii.

Multe clădiri din perimetrul fostei Curți Domnești au adăpostit activități legate de mișcarea muncitorească și socialistă. Pe str. Șelari nr. 9 și-a avut redacția „Buletinul funcționarilor comerciali”, o interesantă publicație lunară, organ al sindicatului funcționarilor comerciali din București. Tot pe această stradă la nr. 10 și-a stabilit redacția „Cultura proletară”, revistă editată de muncitorimea bucureșteană între anii 1926–1928.

În perioada interbelică, în Șelari se stabiliseră sediile unor mici întreprinderi și ateliere de marochinărie, fabrici de umbrele, corsete, bastoane, cel mai important fiind atelierul „Mercur”, industria de marochinărie „Spadleim R. L. Co. – Fabrică de umbrele și bastoane”, etc. Mult căutate de școlari erau „Librăria – papetăria – teodosiu Ioanițiu și fii” și Sucursala bucureșteană a firmei „Papetăria românească ieșeană”.

În pasajul Șelari, strâmtorat în jurul anilor '900 prin ridicarea caselor ce-l străjuiesc, a funcționat timp de mai multe decenii Bursa din București. În prezent, aproximativ 49% din casele existente pe str. Șelari datează din prima jumătate a sec. al XIX-lea, strada păstrând cel mai autentic amprenta acelei perioade în aspectul stradal bucureștean.

Mai puțin cunoscut de bucureșteni este că strada Șelari a adăpostit în clădirea de la nr. 822 (nr. vechi) și un pension de fete. Încă din prima jumătate a sec. al XIX-lea sunt înființate, în special de străini o serie de pensionate, atât de băieți cât și de fete, pensionate ce funcționau cu aprobarea Eforiei Școalelor. O asemenea aprobare, Carolina Kuhn deschide primul institut particular de fete din zona Curtea Veche. Spre deosebire de școlile sprijinite de stat, aceste pensionate erau școli particulare pentru odrasle ale familiilor boierești și burgheziei. Cursurile erau predate de profesori străini, elevii interni sau externi, pe lângă învățătura obișnuită ce se predă în celelalte școli de stat puteau deprinde o limbă străină, mai ales franceza și germana, de asemenea pianul sau vioara.

Populația cantonată pe străzile și ulițele din zona Curtea Veche a fost martoră și participantă la o serie de evenimente istorice de răscruce în viața și istoria poporului român. Pe lângă războaie, răzmerițe, zăverile mai vechi și noi, vom face referire la două momente cruciale în istoria zbuciumată a acestui popor de pe malul Dâmboviței bucureștene.

Revoluția de la 1848, venită după pustiitorul incendiu din 23 martie 1847, nu i-a surprins pe locuitorii zonei, participanți la desfășurarea revoluției de la 1821. În ziua de 11 iunie 1848, peste 30.000 de bucureșteni adunati ca un șuvoi pe străzile din centrul orașului au înfricoșat pe Gh. Bibescu obligându-l să aprobe Constituția și noul guvern. Documentele ne arată că meșteșugarii și negustorii din Lipscani, Șelari și din celelalte străzi au sărbătorit alături de țăranii județelor din jur biruința de pe Câmpia Filaret, numită de atunci Câmpia Libertății.

După 11 ani Bucureștiul și locuitorii săi aveau să asiste la un alt important eveniment istoric, Unirea din 24 ianuarie 1859. Pe fostul spațiu al Curții vechi, în timpul alegerilor adunărilor Ad-hoc sau în zilele premergătoare lui 24 ianuarie 1859, bucureștenii au manifestat în repetate rânduri pentru Unire. În seara zilei de 23 ianuarie 1859 în preajma acestor locuri, în hotelul „Concordia” de pe str. Smârdan s-au adunat deputații unioniști care, după îndelungi dezbateri au reușit să treacă peste deciziile Convenției de la Paris și peste ambițiile unor oameni politici ca Gh. Bibescu și Barbu Știrbei, și să propună Adunării electivă ca domn în București tot pe Alexandru Ioan Cuza, alesul moldovenilor din ziua de 5 ianuarie 1859.

Sub fiecare tencuială se poate presupune existența unui zid vechi. Sub trotuarele largi sau sub pietrele caldarâmului istoria și-a lăsat semnele și mesagerii în fundații de zid sfărțecate de cabluri, conducte, țevi și olande de alimentare cu apă, în vase și morminte.

Cert este că primele artere de comunicație deschise în vatra așezării legendarului Bucur au străbătut Curtea Veche. Ele sunt strâns legate de cetatea și de palatul domnesc. Dacă zidurile înălțate din piatră și cărămidă ale Curții

au adăpostit familia voievodală și Cancelaria Țării Românești, străzile au rămas ale meșteșugarilor și negustorilor.

Neașteptatul apare la fiecare pas, amintind permanent că aici a fost un centru de civilizație românească.

Bibliografie selectivă

- Dumitru Almas, Panait I. Panait**, *Curtea veche din București*, Ed. pentru turism, Buc., 1974.
- D. Berindei**, *Orașul București reședință și capitală a Țării Românești (1459–1862)*, Buc., 1963.
- Al. Cebuc**, *Contribuții la istoricul iluminatului din Capitală până la 1900*, în *Materiale de istorie și muzeografie*, Buc., 1965, vol. II, M.I.A.M.B.
- P. Cernovodeanu**, *Istoria Bucureștilor prin călători străini*, manuscris M.I.A.M.B., vol. I–III.
- G. D. Florescu**, *Din vechiul București*, Buc., 1935.
- C. C. Giurescu**, *Istoria orașului București*, Buc., 1967.
- G. Ionescu Gion**, *Istoria Bucureștilor*, Buc., 1899.
- N. Iorga**, *Istoria Bucureștilor*, Buc., 1939.
- St. Ionescu, Panait I. Panait**, *Constantin Vodă Brâncoveanu*, Buc., 1969.
- St. Ionescu**, *Hanurile bucureștene*, în *Magazin istoric*, nr. 6, Buc., 1968.
- Gh. Leahu**, *Lipsani centrul istoric al Bucureștiului*, Ed. Arta grafică, 1993.
- George Potra**, *Documente privitoare la istoria orașului București (1594–1821)*, vol. I, Buc., 1961.
- Panait I. Panait, Aristide Ștefănescu**, *Muzeul Curtea Veche*, Buc., 1973.
- Panait I. Panait**, *Evoluția perimetrului Curții Vechi în lumina descoperirilor arheologice (sec. XVI–XVIII)*, în Buc., nr. 8, 1971.
- George Potra**, *Din Bucureștii de ieri*, vol. II, Ed. St. și enciclopedică, Buc., 1990.
- George Potra**, *Pavajul vechilor ulițe bucureștene*, în *Materiale de istorie și muzeografie*, vol. XI, Buc., 1992.
- N. Stoicescu**, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, Buc., 1961.
- Istoria București*, vol. I, Buc. 1965.

SUMMARY

Historical and Edilitary – Urbanistic Documentary Concerning the Selari – Marchitanilor Passage Area

by **Camelia Ene**

The paper presents the history and edilitary-urbanistic evolution of the Selari street, situated in the old commercial centre of Bucharest, starting from the period following the devastating fire of March 1847, and focalizing upon the presence of inns, churches, commercial establishments, buildings with a historical and architectural value, all numerous in the area.